

Nr 38.

Ankom till riksdagens kansli den 22 april 1926 kl. 1 e. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående fortsatt provisoriskt ordnande av den militära pensioneringen.

I en till riksdagen avlåten, den 25 februari 1926 dagtecknad proposition nr 161, som hänvisats till förberedande behandling av bankoutskottet, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att, i avseende å den militära pensioneringens provisoriska ordnande tillsvida från och med den 1 juli 1926, besluta,

att beställningshavare, vilka äro delägare i arméns eller flottans pensionskassa och å vilka avlöningsreglementet den 29 juni 1921 (nr 388) för officerare och underofficerare samt civilmilitära beställningshavare på aktiv stat m. fl. vid armén och marinen är tillämpligt, skola erlägga pensionsavgifter till följande belopp för helt år räknat, nämligen den, som åtnjuter lön eller arvode i

1:a lönegraden å löneplanen för officerare.....	30 kronor
2:a » » » »	54 »
3:e » » » »	108 »
4:e » » » »	132 »
5:e » » » »	144 »
6:e » » » »	192 »
7:e » » » »	216 »
8:e » » » »	240 »
1:a » » » » underofficerare	30 »
2:a » » » » »	36 »
3:e » » » » »	45 »
4:e » » » » »	54 »
1:a » » » » civilmilitär personal m. fl.	30 »
2:a » » » » »	36 »
3:e » » » » »	39 »
4:e » » » » »	48 »
5:e » » » » »	51 »
6:e » » » » »	72 »
7:e » » » » »	75 »
8:e » » » » »	78 »
9:e » » » » »	108 »
10:e » » » » »	120 »

11:e lönegraden å löneplanen för civilmilitär personal m. fl.	132 kronor
12:e » » » » » » » »	144 »
13:e » » » » » » » »	156 »
14:e » » » » » » » »	180 »
15:e » » » » » » » »	192 »
16:e » » » » » » » »	240 »
saamt marinöverdirektör	240 » ;

att vid bestämmande av pension och fyllnadspension för beställningshavare, å vilken förenämnda avlöningsreglemente den 29 juni 1921 för officerare och underofficerare samt civilmilitära beställningshavare på aktiv stat m. fl. vid armén och marinen är tillämpligt, skall så anses, som om beställningshavaren i sin vid avgången innehavande beställning åtnjutit lön enligt vederbörlig under år 1921 gällande stat, med iakttagande av att beställningshavare, vilken avgår från beställning, som före ingången av år 1922 var uppdelad på skilda löneklasser, eller från beställning, med vilken enligt nämnda stat var förenad rätt till ålderstillägg, skall anses hava vid avgången tillhört högsta löneklass, respektive åtnjutit högsta ålderstillägg;

att, där behov eljest uppstår av bestämmelser rörande beloppet av pension eller fyllnadspension, Kungl. Maj:t må äga att meddela sådana bestämmelser; samt

att personal, som från armén eller marinen övergår till flygvapnet, må kvarstå såsom delägare i arméns pensionskassa respektive flottans pensionskassa, ävensom att i avseende å annan personal, som erhåller beställning vid flygvapnet, må tillämpas de för arméns personal gällande pensioneringsgrunder.

Såsom av statsrådsprotokollet framgår överlämnade 1921 års pensionskommitté med skrivelse den 22 maj 1925 betänkande med förslag till militär tjänstepensionslag m. m. Sedan Kungl. Maj:t den 12 juni 1925 godkänt riksdagens beslut angående försvarsväsendets ordnande, uppdrogs åt kommittén att verkställa den överarbetning av nämnda förslag som med hänsyn, bland annat, till omorganisationen av försvarsväsendet befunnas erforderlig.

Pensionskommittén har med anledning härav den 11 januari 1926 avgivit reviderat förslag till militär tjänstepensionslag. I en samma dag dagtecknad skrivelse har kommittén yttrat sig rörande de åtgärder, som — i den händelse den föreslagna pensionslagen icke komme att träda i kraft den 1 juli 1926 — enligt kommitténs mening skulle vara erforderliga för ett fortsatt provisoriskt ordnande av den militära pensioneringen i huvudsaklig anslutning till nuvarande bestämmelser.

I anledning av vad 1921 års pensionskommitté i sistnämnda skrivelse anfört hava direktionerna över arméns och flottans pensionskassor var för sig avgivit infordrade förslag till sådana bestämmelser, som enligt direktionernas mening vore oundgängligen erforderliga för ett fortsatt provisoriskt ordnande av den militära pensioneringen.

Departementschefen har i ärendet anfört följande:

»Då frågan om definitiv pensionsreglering för den militära personalen ännu icke befinner sig i det läge, att den kan underställas statsmakternas prövning, torde det vara nödvändigt att fortfarande jämväl under nästkommande budgetår provisoriskt ordna den militära pensioneringen. I sådant avseende äro vissa åtgärder erforderliga med hänsyn till den nya försvarsorganisationens genomförande.

Såsom framgår av redogörelsen för pensionskommitténs framställning, föreskrevs i samband med den år 1921 beslutade militära löneregleringen, att vid bestämmande av pension enligt gällande pensioneringsgrunder för beställningshavare, å vilken löneregleringen vunnit tillämpning, skulle så anses, som om beställningshavaren i sin vid avgången innehavande beställning åtnjutit lön enligt vederbörlig under år 1921 gällande stat, samt att i fråga om nu nämnd beställningshavare, vilken avginge från beställning i tjänstegrad (tjänsteklass), som före ingången av år 1922 varit uppdelad på skilda löneklasser, eller från beställning, med vilken enligt år 1921 gällande stat varit förenad rätt till ålderstillägg, skulle vid bestämmandet av pension och pensionsförbättring så anses, som om han vid avgången tillhört den löneklass, vartill han med hänsyn till fullgjord tjänstetid skolat efter tur hänföras, respektive åtnjutit det antal ålderstillägg, vartill han enligt tjänstårsberäkning skulle varit berättigad, därest för år 1921 gällande bestämmelser fortfarande ägt giltighet. Genom kungörelsen den 15 juni 1922 (nr 336) har sedermera sammanlagda förmånen av kassapension, fyllnadspension och pensionsförbättring för varje särskild lönegrad fixerats till visst belopp, vadan alltså summan av pensionsförmånerna gjorts oberoende av 1921 års stater. Beräkningen av kassapension och fyllnadspension samt av pensionsavgifter — vilka sistnämnda enligt gällande bestämmelser utgå med viss procent å summan av kassapension och fyllnadspension — hänför sig däremot fortfarande till 1921 års lönestater. Ifrågavarande beräkningsgrund är emellertid, såsom pensionskommittén närmare påvisat, i och med den nya försvarsorganisationens ikraftträdande icke längre för alla fall användbar. I anledning härav har kommittén funnit särskilda föreskrifter rörande pensionsavgifternas beräknande erforderliga och i sådant hänseende föreslagit en till beloppet bestämd avgift för varje lönegrad. I fråga om de jämkningar i förhållande till nu utgående pensionsavgifter, som förslaget innebär, hänvisar jag till den förut lämnade redogörelsen för kommitténs framställning. Vad kommittén sålunda föreslagit har biträtts av direktionerna över arméns och flottans pensionskassor. Beträffande behovet av nya bestämmelser, huru beloppen av kassa- och fyllnadspension skola beräknas, har pensionskommittén, med hänsyn till att det enligt kommitténs uppfattning i detta avseende allenast skulle kunna bli erforderligt att i vissa undantagsfall känna beloppet av kassapension, ansett tillfyllest, att Kungl. Maj:t erhöle riksdagens medgivande att i dylika fall bestämma beloppet av sådan pension. Direktionen över flottans pensionskassa synes hava delat denna uppfattning. Däremot har direktionen över arméns pensionskassa hemställt om meddelande av generella föreskrifter jämväl i nu berörda hänseende.

Mot pensionskommitténs förslag beträffande pensionsavgifternas belopp har jag icke något att erinra. Vad angår beräkandet av kassapension och fyllnadspension, håller jag i likhet med direktionen över arméns pensionskassa före, att bestämmelser härom icke lämpligen kunna helt undvaras. Sådana torde nämligen vara nödvändiga, bland annat, för att i anslagshänseende hålla utgifterna för de olika pensionsförmånerna åtskilda. Föreskrift synes därför böra utfärdas av innehåll, att vid bestämmandet av

kassapension och fyllnadspension skall så anses, som om beställningshavaren i sin vid avgången innehavande beställning åtnjutit lön enligt vederbörlig under år 1921 gällande stat, i förekommande fall uti högsta löneklass eller, beträffande civilmilitär personal, med högsta ålderstillägg. Därest utöver denna föreskrift ytterligare bestämmelser i nu förevarande avseende skulle med hänsyn till de av pensionskommittén berörda, undantagsvis förekommande pensioneringsfallen eller eljest visa sig behövliga, torde Kungl. Maj:t böra äga att meddela dylika bestämmelser.

I fråga om flygvapnets personal innebär pensionskommitténs förslag, att beställningshavare, som från armén eller marinen överflyttas till flygvapnet, skall erhålla rätt att kvarstå såsom delägare i arméns respektive flottans pensionskassa, samt att arméns pensioneringsgrunder skola bliva gällande för dem, som utan att förut hava tillhört armén eller marinen erhålla beställningar vid flygvapnet. För egen del har jag intet att invända mot vad sålunda föreslagits. I detta sammanhang torde böra erinras, att Kungl. Maj:t i tidigare avlåten proposition till riksdagen (nr 70) angående utsträckt tillämpning av de militära avlöningsreglementena m. m. föreslagit, att vad i officersavlöningsreglementet stadgas beträffande där avsedda beställningshavare skall i tillämpliga delar gälla för motsvarande beställningshavare vid flygvapnet.

Såväl pensionskommittén som direktionerna över pensionskassorna hava föreslagit, att andra respektive femte punkten i de för arméns respektive marinens personal gällande pensioneringsgrunderna skulle kompletteras med bestämmelser angående pensionsålder för i den beslutade organisationen upptagna nya beställningar. Med anledning härav vill jag framhålla, att åtskilliga av dessa beställningar icke äro uppförda i de för budgetåret 1926—1927 föreslagna staterna, samt att av de övriga några äro avsedda att under sagda budgetår allenast uppehållas på förordnande. Det torde vidare kunna förutsättas, att de nya beställningar, vilka äro upptagna i de för nämnda budgetår föreslagna staterna, icke komma att besättas med personer, som redan under samma budgetår uppnå pensionsålder. Något direkt behov att nu fastställa pensionsålder för ifrågavarande nya beställningar synes alltså knappast föreligga. Härtill kommer, att de föreslagna pensionsåldrarna i regel hämtats från pensionskommitténs nyligen avgivna reviderade förslag till militär tjänstepensionslag, över vilket förslag vederbörande myndigheter ännu icke yttrat sig, samt att delade meningar synas kunna råda beträffande pensionsåldern i vissa av de fall, varom här är fråga. Att föregripa den vidare utredningen i detta avseende torde vara olämpligt. Med hänsyn till här anförda omständigheter har jag icke ansett mig kunna nu tillstyrka ett fastslående av pensionsåldrarna för ifrågavarande beställningar.

De provisoriska bestämmelser rörande den militära pensioneringen, som jag enligt vad förut nämnts funnit mig böra förorda, torde böra träda i kraft den 1 juli 1926.»

Beträffande utredningen i övrigt får utskottet hänvisa till åberopade statsrådsprotokollet.

Av utredningen framgår, att frågan om definitiv pensionsreglering för försvarsväsendets personal ansetts ännu icke kunna bringas till lösning. På grund härav synes det med hänsyn till den nya försvarsorganisationens genomförande vara erforderligt att vidtaga vissa åtgärder för ett fortsatt provisoriskt ordnande av den militära pensioneringen. Vid granskning av det för-

Utskottet.

slag, som i sådant avseende framlagts av Kungl. Maj:t, har utskottet icke funnit anledning till erinran mot detsamma.

Utskottet får sålunda hemställa,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

Stockholm den 22 april 1926.

På bankoutskottets vägnar:

K. J. GUSTAFSSON.

Närvarande: se anteckning å utlåtande nr 37.
